

Jordbruksutskottets betänkande

1984/85:14

om ett trygghetspaket för skogsbrukare

Motion

I motion 1983/84:2339 av Einar Larsson m. fl. (c) yrkas att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om trygghetspaket för skogsbrukare.

I motionen anføres att i stort sett alla förvärvsarbetande omfattas av s. k. avtalsbundna AMF-försäkringar. Det framhålls att sådana försäkringar ger lantbrukarna ett värdefullt skydd vid arbetsskada, sjukdom, förtidspension och dödsfall. För skogsbrukarna saknas motsvarande försäkringsskydd. Motionärerna, som påpekar att det bland de självverksamma skogsbrukarna föreligger en högre olycksfallsfrekvens än bland andra yrkesgrupper, erinrar om att riksdagen anmodat regeringen att återkomma med förslag om trygghetspaket för skogsbrukare.

Förekommande trygghetsförsäkringar

Sedan år 1963 har löntagarna tillsammans med arbetsgivarna utvecklat ett arbetsmarknadsförsäkringsskydd som komplement till socialförsäkringssystemets olika ersättningar. Ett särskilt företag (AMF) har bildats gemensamt av LO och SAF för att utan vinstsyfte administrera verksamheten.

År 1978 infördes ett motsvarande socialförsäkringsskydd för lantbrukarna. Skyddet avsågs utgöra ett komplettörande skydd till vad som utgick enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Företagare inom lantbruket och familjemedlemmar verksamma inom lantbruksföretaget fick härigenom ett försäkringsskydd som motsvarade det som anställda i allmänhet åtnjöt genom kollektivavtal. För ändamålet har hittills från och med den 1 juli 1978 i samband med överläggningarna om priserna på jordbrukets produkter avdelats ett årligt belopp om 120 milj. kr.

Från och med budgetåret 1983/84 finansieras en trygghetsförsäkring för fisket med medel som tillförs fiskprisregleringen. Av medlen i prisregleringskassan för fisk har för innevarande budgetår 4,4 milj. kr. avräknats fiskpriserna och avsatts för att täcka kostnaderna för försäkringen.

Tidigare riksdagsbehandling, m. m.

Vid riksmötet 1981/82 väcktes tre motioner om ett trygghetspaket för skogsbrukare. Motionärerna föreslog att trygghetspaketet för lantbrukare utvidgades att gälla även för skogsbrukarna och att försäkringen finansie-

rades genom ianspråktagande av skogsvårdsavgiftsmedel. Försäkringskostnaderna uppskattades i motionerna till 15 milj. kr. per år. Motionerna remitterades till skatteutskottet, som med eget yttrande överlämnade dem till jordbruksutskottet.

Skatteutskottet framhöll (SkU 1981/82:2 y) att utskottet var medvetet om önskvärdheten av att problemet fick en snar lösning men ansåg att frågan borde övervägas ytterligare i regeringskansliet. Skatteutskottet hade alltså för sin del funnit att motionerna borde överlämnas till regeringen. Jordbruksutskottet ansåg för sin del att det vore värdefullt om även de yrkesverksamma skogsbrukarna kunde erhålla den ökade trygghet som erbjöds genom arbetsmarknadsförsäkringarna. Ett väsentligt skäl till att skogsbrukarna ännu inte kunnat beredas ett motsvarande skydd fann utskottet vara att de icke i likhet med andra grupper kunnat disponera över kollektiva medel som möjliggjort en billig försäkringspremie byggd på en enkel administration. Utskottet, som delade skatteutskottets mening att det var önskvärt att frågan fick en snar lösning, anförde att det torde ankomma på regeringen att lägga fram erforderligt förslag i ämnet. Riksdagen gav som sin mening regeringen till känna vad utskottet anfört (JoU 1982/83:5, rskr 1982/83:64).

Frågan om ett trygghetspaket för skogsbrukare har i år varit föremål för debatt vid några frågestunder i riksdagen.

Den 31 januari 1984 besvarade sålunda jordbruksminister Svante Lundkvist en fråga av Sven Munke (m) om ett trygghetspaket för skogsbrukare var föremål för överväganden i regeringskansliet och när ett ställningstagande kunde förväntas. Av svaret framgick att frågan bereddes inom regeringskansliet men att något förslag från regeringens sida inte skulle komma att lämnas under riksmötet 1983/84. Jordbruksministern framhöll emellertid i den följande replikväxlingen att det var angeläget att lösa frågan och att man fortsatte att arbeta med finansieringsfrågan.

Som svar på fråga av Ove Eriksson (m) om inte ett trygghetspaket för skogsbrukare kunde finansieras med vissa medel inom ramen för de inkomster som skogsvårdsavgiften ger erinrade statsrådet Lundkvist den 25 maj 1984 om att nämnda avgift enligt principer som är godkända av riksdagen används för sådana ändamål som är till gagn för skogsbruket som sådant eller på sådant sätt att alla skogsbrukare kan dra nytta av dem. Enligt samma principer skall någon formell avräkning av utgifter mot avgiftsmedel inte göras. Inte heller förutsätts någon exakt redovisning av hur medlen används. Avgiften betraktas som skogsägarnas bidrag till de allmänna insatserna i vid mening för det svenska skogsbruket. De medel som skogsvårdsavgiften kommer att ge var enligt jordbruksministern redan intecknade för sådana ändamål.

Frågan om trygghetspaket för skogsbrukare togs ånyo upp vid en frågestund i riksdagen den 23 oktober 1984. Som svar på fråga av Lennart Brunander (c) om jordbruksministern nu var beredd att snabbt lägga fram

förslag om införande av trygghetspaket för skogsbrukare erinrade jordbruksministern om att LRF och SSR år 1981 i skrivelser till regeringen hemställde att skogsvårdsavgiftsmedel avdelades för att täcka kostnaden för ett trygghetspaket för skogsbrukare men att den dåvarande borgerliga regeringen den 22 december 1981 beslutade att inte vidta någon åtgärd med anledning av ansökningen. Jordbruksministern upplyste att de nyssnämnda organisationerna i skrivelser 1984 ånyo hemställt att medel för ett trygghetspaket för skogsbrukare avdelas i kommande budget så att försäkringssystemet kan träda i kraft fr. o. m. budgetåret 1985/86. Frågan prövas vid höstens budgetarbete.

Utskottet

Som framgår av den föregående redogörelsen omfattas praktiskt taget alla löntagare i landet samt bl. a. lantbrukarna och yrkesfiskarna av det kompletterande trygghetskydd utöver socialförsäkringssystemet som AMF-försäkringarna innebär. Detta gäller dock icke de yrkesverksamma skogsbrukare som inte samtidigt är lantbrukare. Ett väsentligt skäl härtill är att skogsbrukarna icke i likhet med andra grupper kunnat disponera över kollektiva medel som möjliggjort en billig försäkringspremie byggd på en enkel administration.

Riksdagen har tidigare i anslutning till behandlingen av väckta motioner i frågan uttalat som sin mening att det skulle vara värdefullt om även de yrkesverksamma skogsbrukarna kunde erhålla den ökade trygghet som erbjuds genom arbetsmarknadsförsäkringarna. Utskottet har i samband härmed betonat det önskvärda att frågan får en snar lösning. Samtidigt har framhållits att det torde ankomma på regeringen att framlägga erforderliga förslag i ämnet.

I den av Einar Larsson m. fl. (c) framlagda motionen, 1983/84:2339, har mot bakgrund av nyssnämnda riksdagsuttalanden hemställts att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om trygghetspaket för skogsbrukare.

Av jordbruksministerns svar på en nyligen framställd fråga i riksdagen framgår att spørsmålet rörande finansieringen av ett kompletterande arbetsmarknadsförsäkringssystem för skogsbrukare prövas vid höstens budgetarbete. Utskottet, som hänvisar till riksdagens nyss redovisade uttalanden, finner mot bakgrund av vad i ärendet utretts motion 2339 inte påfordra någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

att riksdagen lämnar motion 1983/84:2339 utan vidare åtgärd.

Stockholm den 20 november 1984

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg, (s), Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Kerstin Andersson (c), Jan Fransson (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), Åke Selberg (s), Jan-Eric Virgin (m), Bengt Kronblad (s) och Paul Lestander (vpk).

Reservation

Einar Larsson (c), Arne Andersson i Ljung (m), Hans Wachtmeister (m), Kerstin Andersson (c), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp) och Jan-Eric Virgin (m) anser att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 3 som börjar med "Av jordbruksministrernas" och utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

Av jordbruksministrernas — (= utskottet) — höstens budgetarbete. Någon säkerhet för att frågan härigenom kommer närmare sin lösning finns dock inte. Utskottet vill framhålla att de självverksamma skogsägarna är en av de grupper i samhället som utsätts för de största olycksriskerna. Det framgår klart av den statistik som finns. 1983 skadades över 1 000 självverksamma skogsägare under arbetet. Av dessa dödades 17. Detta är mycket alarmerande siffror. Till detta kommer yrkesskador av olika slag. Som framgår av den föregående redogörelsen är det två år sedan riksdagen uttalade sig för att de yrkesverksamma skogsbrukarna bereddes den ökade trygghet i sin verksamhet som på andra håll erbjuds genom arbetsmarknadsförsäkringarna. Som skäl till att ännu ingenting åtgjorts i ärendet har hänvisats till svårigheter att lösa finansieringsfrågan. Utskottet vill härvid peka på att bl. a. LRF anfört att skogsvårdsavgiftsmedel borde kunna användas för ändamålet. Utskottet delar denna uppfattning. Det bör framhållas att enbart den senaste höjningen av skogsvårdsavgiften torde inbringa ca 170 milj. kr. till statskassan, medan kostnaden för ett trygghetspaket för skogsägare skulle belöpa sig till omkring 15 milj. kr.

Under hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen uttalar sig för att regeringen snarast möjligt lägger fram erforderligt förslag till lösning av skogsbrukarnas trygghetsfråga.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av motion 1983/84:2339 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om ett trygghetspaket för skogsbrukare.